

Tuletõrje Teated

Üleriiklise Tuletõrjeliidu väljaanne

Nr. 11. (46)

November 1928.

6. aastakäik.

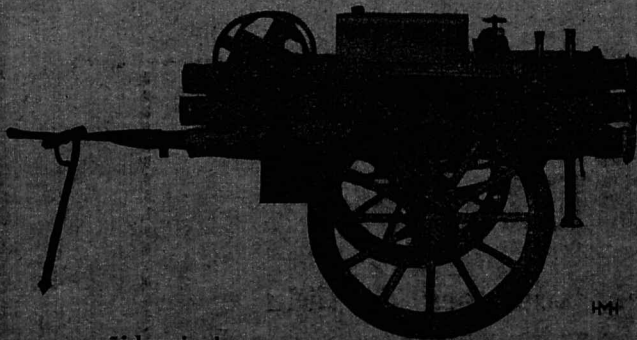
Liidu väljaandel ilmus broshüür

Tuleõnnetuste põhjused ja nende ärahoidmine.

Sisu: Õnnetused küünlaga. — Puud ja söed. — Tuletikud, paberossid ja sigarid. — Petroleum. — Bensiin. — Piiritus. — Toimimine õnnetuse korral petroleumi, bensiini ja piiritusega. — Elekter. — Piksest ja piksekaitsesest. — Tulikahjud isesüttimisest. — Metsapõlemised. — Veetagavarade hoidmisest. — Toimimisest tulikahju ajal. — Mõni sõna tuletõrjest. — Tule vastu kindlustamine.

Saadaval Liidu laos Tallinnas, Pikk tän. 43. Suurel arvul tellides 5 senti eks.

Väike jõupriit.

sõiduseisukorras.

veeandmine minutis	450/600 ltr.
mootor	8 h.-j.
veejoa ulatus	40 mtr.
veejoa kõrgus	25
kaal	7 puuda

**EESTI OLUDELE
KÕIGE KOHASEM!**

Tulekustutus-
riistade tehas

O.-ü. MEYER-HAGEN

Hagen i. W.,
Saksamaal.

Korrespondent Eestis: **E. LUKASCHEVICZ, Tallinnas**

Toompuiestee 17-a, krt. 12. Kõnetraat 16-53.

Auto-, mootor- ja käsipriitid, auto- ja teised redolid ning kõik muud tulekustutusriistad ja tarbeasjad.

HINNAKIRJAD JA TEHNILINE NÕUANNE MAKSUTA.

Komisjonikontor

Tartus, Riia tän. 55, telef. 2-97.

Avatud 10—2 ja 4—5.

Tuletõrje Liidu ülesandel müüa:

Liidu- ja teenistusmärke,

mütsimärke,

mundrinööpe,

signaalpasunad,

kiivrite embleeme

ja rosette,

adjutandi paelu.

Käsipritse

mitmesuguses suuruses on liidu
laos saada hinnaga:

Kr. 300.—, 400.—, 500.— ja 600.—

tükk ühes vastava imev- ja välja-
viske-voolikutega.

TULETÕRJE TEATED

Ilmub kord kuus.

Toimetus ja talitus Tallinnas, Pikk t. nr. 43.
Tel. 579. Äritunnid 9 h.—k, 3 p. l.k.

Aadress igasuguste saadetistele: Tallinna,
Pikk t. 43, Kuukiri „Tuletõrje Teated“.

Tellimishind: 1 kr. 20 senti aastas.

Vastutav toimetaja A. Pirker.

Väljaandja: Üleriikline Tuletõrjeliit.

Kuulutuste hind (krooni).

	1 lhk.	1/2 lhk.	1/4 lhk.	1/8 lhk.
Kaane väliskülg ja teksti keskel	45	23	12	6
Kaane sisekülgedel	37	19	10	5
Teksti järele . .	30	15	8	4

Hinnaalandus kuulutuse ilmumisel järjest 3—5 korda 5%
6—11 korda 15%, ja 12 korda 25%.

Nr. 11 (46).

NOVEMBER 1928.

6. aastakäik.

Sisust: Tuletõrje peamees ja tema autoriteet. — Liidule edukas tegutsemine kindlustatud. — Lõpp tulesüütamistele. — Veemuretsemisest tulekustutuseks maal. — Tartu tuletõrje manööver 18. nov. — Kabuhirm on tuletõrje kurjem vaenlane. — Puumarkonstruksioonid tööstusehitustele. — Muljeid liidu koosolekult. — Vana tuletõrjuja (jutt). — Kroonika. — Pildid.

Tuletõrje peamees ja tema autoriteet.

Peamees on moraalselt tuletõrje eest vastutav.

Vene vanasõna ütleb; kuidas papp, nõnda kogudus ja tuletõrje kohta võib õigusega tähendada, kuidas peamees nii ka tuletõrje, sest peamees on tuletõrje hing ja nagu hing kehale elu annab, nii peab ka peamees oma tuletõrje eluvõimsaks tegema, temale head tahet ja jõudu töötamiseks andma ja oma tegevusega tuletõrjele heaks eeskujuks olema. Tema osavusest ripub ära, kas tekkinud tuleõnnetused saavad suureks paisuda, või pannakse neile juba alguses piir.

Igaüks, kes oma tuletõrje usalduse tõttu peameheks on saanud, peab teadma, et peamehe amet ei ole ainult auamet, vaid et peamehe peale on pandud raske kohustused, mida ta hoolsalt täitma peab, kui temale tuletõrje edu kallis on. Peamees peab hoolt kandma, et tuletõrje alati valmis oleks tulega võitlusesse astuma; ta peab aegsaste muretsema, et tuletõrjele tarvilised tulekustutamisinõud oleksid, et need abinõud alati korras oleksid ja et meeskond oskaks nendega töötada, mitte ainult harjutustel, vaid tulikahjudel, kus töötamise tingimised mitmekesised, nagu rahva ärritus ja vahelesegamine,

võõras ümbrus, pimedus, veoabinõude ja vee puudus jne. Olen tähele pannud, et sagedast tuletõrjujad oma otsustamisvõime tulikahju ajal suure ärevuse tõttu on kaotanud. See ei või siis juhtuda kui iga tuletõrjuja teab, kuidas iga tulekustutamisinõustaga töötama peab ja ennast kellegist segada ei lase.

Harjutustel tuleb iga mehele selgeks teha töötamise viisid kõikide tulekustutamisinõudega, väljaarvatud jõumasinaid, kus oma eriteadlased olemas. Iga tuletõrjuja peab oskama käsipritsi-dega ümberkäia. On ette tulnud, et tulikahjul, kus kiire töötamine nõutav, tuletõrjuja ei tea, kumba vooliku otsa pritsi külge kinnitada ehk kumba poole jne. ja pealtvaatajad lubavad omale igasuguseid märkusi teha, nad ei tea, et see mees, kes juhusliselt pritsi juurde sattunud, ei ole selle jaoskonna liige ja tema selle tööga vähe ehk sugugi harjunud ei ole. Seepärast peab, nagu eelpool öeldud, iga tuletõrjuja kõiki tuletõrjeabinõusid tundma ja nendega igal ajal hästi töötada oskama. Meie ei tea millal tuli meid välja kutsub, seepärast peame alati valmis olema. See olgu peamehe ja teiste tuletõrje juhtide mure.

Ka kõigelihtsamate tulekustutamisinõudega võib tuld sumbutada, kui tuletõrje kiirelt kohale jõuab, ta asjatundlikult töötab ja kõik riistad korras on.

Peamehe mure olgu tarviliste tulekustutamisinõude muretsemine, nende korrashoidmine ja täiendamine, arvesse võttes tuletõrje ja seltskonna ainelist jõudu.

Peamees peab oma tegevusega püüdma meeskonna ja seltskonna usaldust võita ja kui see saavutatud, siis saab seltskond lahkest teda toetama, sest ta teab, et väljaantud raha läheb seltskonna oma kasuks.

Peamees peab oma kohuste täitmisel olema täpne, õiglane, külmavereline ja igas olukorras kiire otsustamise võimega. Tema korraldused peavad täpselt täide saama ja ta peab seejärel valvama, et kõik täiesti nii sünnib. Ei tohi ta sellega leppida, et tehes miskit korraldust oma abide ehk jaoskondade ülemate kaudu, seega oma töö lõppenuks loeb, vaid ta peab teadma, et tema korraldus täidetud on; kas laseb ta sellest omale teatada, ehk, parem veel, ta kontrollib seda isiklikult. (Järgneb.)

Üleriiklise Tuletõrjeliidu häälkandja

Tuletõrje Teated

jatkab eeloleval 1929 aastal 7 aastat ilmumist kuukirjana.

„Tuletõrje Teated“ tahavad oma lugejaskonda tutvustada tuletõrje organiseerimisega tänapäeva ülesannetele vastavalt, seks tuues kirjutusi ja ülevaateid moodsast tuletõrje abinõudest ja kustutamistehnikast, tulekindlate ehitusmaterjalide tarvitamisest, kindlustamisest tule vastu jne. Artiklite kõrval leiab suurt tähelepanu ülevaade tuletõrjet huvitavaist nähtustest sise- ja välismaal, tuletõrjeliidu, ühingu tegevusest. Tehniliste kirjutuste kõrval avaldatakse jutte ja muid vahepalasid tuletõrjajate elust.

„Tuletõrje Teadete“ tellimishind aastatellijatele, kes raha tellimise juures tasuvad, 1 kroon aastas, 1/2 aastas 55 senti. Tellimisi võtavad vastu tuletõrje üksuste juhatused ja kõik postiasutised.

Tellimised võimalikult detsembrikuu jooksul ära saata. Et meie ajakirja suurel arvul tagavarasse ei trüki, siis võivad hilisemad tellijad ilma jääda esimestest numbrist.

Adress igasugustele saadetistele Tallinna, Pikk t. 43. „Tuletõrje Teated“
Proovinumbriid maksuta.

Peamehe ja esimehe tegevuspiiridest.

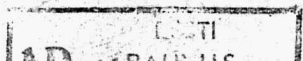
K ü s i m u s: Normaali-põhikirja § 39 ja Tuletõrjuja Käsiraamatu §§ 37, 39, 46 ja 48 näevad ette, et tuletõrjekomando tegevuse ainukeseks juhatajaks on komando peamees, kes määrab ära harjutuste ja proovide aja, jaotab tulikahjudel ülesanded jaoskondade vahel ja laseb jaoskonnad tulikahju või harjutuse lõpul laiali.

Kas on õigustatud ka ühingu esimees ehk juhatus eelpool tähendatud ja üldse komando tegevusse ja juhtimisse ennast segama, möödaminnes komando peamehest ja tema asetäitjatest.

P. P.

V a s t u s: Peale eelloetletud §§ ütleb normaalpõhik. § 34 p. l. selgelt: „esimees esitab ühingu välises läbikäimises, valvab jooksva asjaajamise järele ja juhatub juhatuses koosolekuid“.

Seega on selge, et esimees täidab oma kohuseid ainult juhatuses ja ainult peamees — komandos. Kui esimees ehk mõni teine juhatuses liige kuuluvad komando koosseisu, siis alluvad nad harjutustel, tulikahjudel jne. peamehele harilikus korras, nagu kõik tegevliikmed ja neil ei ole mingit õigust ennast segada komando tegevusse ei otsekohe ega ka peamehe või asetäitja läbi. Ainult juhatuses koosolekul võib esimees ehk juhatuses liige väärnähtusi kõne alla võtta.

Liidule edukas tegutsemine kindlustatud.

Liidu heaks võetud protsent korjandustelt jääb ära. — Uusi tuluallikaid tuletõrje toetamiseks. — Pritsikuuride ehitamiseks laenu nõutamine. — Liidu tegevuse revisjoniaktid võeti teatavaks. — Liidu juhatuses esitatud suuremad ühingud.

Valka 10. juuniks kokku kutsutud Tuletõrjeliidu aasta üldkoosolek lõpetati enne kõigi päevakorras olnud küsimuste otsustamist. Otsustamata jäänud küsimused võeti 18. nov. Tartusse kokku kutsutud koosoleku päevakorda. Enne koosoleku koha määramist korraldati liikmete vahel „rahvahääletus“, millise tulemuseks oli enamuse soov — koosolek peetagu Tartus.

Koosoleku avamine ja tervitused.

Määratud päevaks kogus Tartusse 181 saadikut üle kodumaa. Tartu tuletõrje manöövri lõppemise järele algas liidu üldkoosolek liidu esimehe A. Punga tervituskõnega. Tervitades koosolejaid, avaldab soovi, et koosolekul valitseks sama sõbralik vaim, nagu see aastate jooksul selles saalis on valitsenud. Palub näidata, et oleme üks tuletõrjepere, et meil on ainult üks vaenlane — tuli, kellega võitlemiseks moodustame ühise üleriiklise pere. Kannatust, arusaamist ja üksteise vastu lugupidamist — ütleb lõpuks hra Punga.

Siseministri nimel tervitab koosolejaid ministeeriumi esindaja hra Kollin.

Tartu kodanikkude poolt ütleb linna-
pea abi hra Lill teretulemast.

Tartu tuletõrje esimees hra Allik soovib koosolekule kõige paremat kordaminekut, et saadikud kodu minnes võiks ütelda: tööd on tehtud, rahu on majas.

Koosoleku juhatusse

valitakse hrad Allik, Soosaar ja Müller-son, kes ka Valgas koosolekut juhatasid. Sekretäärideks valitakse hrad Männi, Peterson ja Palm.

Päevakorra järele tuleks asuda valimistele. Et aga mandaatkomisjonil aega kulub saadikute volituste läbivaatamiseks, siis otsustatakse seni päevakorra teisi küsimusi arutada. Kõige pealt otsustatakse ärakuulata liidu tegevuse revideerimise aktid. Liidu tegevuse täielikku revideerimist toimetati siseministri ettekirjutuse põhjal 8.—28. oktoobrini ja hiljem oli ka liidu enese revisjonikomisjon koos.

Revideerimisprotokollid

ja liidu juhatuse vastused neis protokollides esitatud märkuste kohta kannab ette hra Pirker. Tokumentide ettekandmine kestab üle tunni. Hra Punga annab veel mõningaid lisa-seletusi. Revideerimisprotokollid ja liidu juhatuse seletused avaldame järgmises numbris.

Koosolek võtab protokollid ja seletused teadmiseks, avaldab revidentidele tänu ja läheb päevakorras edasi

Laen pritsimajade ehitamiseks.

Mõne aja eest pööras liidu juhatuse rahaministeeriumi poole palvega, et riigi eelarvesse võetakse 10 miljoni senti pritsimajade ehitamise toetamiseks. Nüüd on selgunud, et riigi eelarvesse pole võimalik sarnast laenu võtta ja rahaminister on sellepärast soovitanud vastavat laenu nõutada Pikalaenu Pangast. Sellejuures tuleb silmas pidada, et ehituslaenu võib saada ainult pritsikuuride ja -majade ehitamiseks, kuna seltsimajade ehitamiseks toetust ja laenu tuleb nõutada kultuurkapitalilt rahvamajade kapitalide arvel.

O. Allik (Tartu) paneb südame peale, et kõik tuletõrjed omale kodu soetaksid, kus meeskond saaks kokku tulla mitte ainult tööks, vaid ka meelelahutuseks. Kuid ühte peetagu silmas — välise abi peale ei maksa loota. Siin maksu kõige laiemas ulatus eneseabi ja -algatus ning seltskond tuleb siis heameelega kaasa.

Abiandmiskapitali asutamist

liidu juure soovitas Jõgeva ühing. Et aga koosolejatest sarnase üldise kapitali tarvidust keegi ei poolda, langeb küsimus päevakorrast ära.

Korjanduste tulu täielikult ühinguile.

Pikemaid vaielusi tekitab seni liidu heaks võetud 10-protsendiline maks korjandustelt. Seni maks ei ole täiel määral täitnud tema peale pandud lootusi. Osa ühinguid tasuvad maksu, teised mitte ja on tekkinud isegi kohtu-
protsesse selle maksu pärast. Maa-ühingutele teeb aga raskusi selle maksu tasumine, sest neile on iga summa tähtis.

Läbirääkimiste kestel tehakse ettepanek protsenti maksa ainult karbi- korjanduse tulu pealt, kuna lehtedega korjanduse tulu täielikult tuletõrjeühingule jääks. Teiselt poolt (O. Allik — Tartust) tehakse ettepanek liidu heaks maksetav protsent üldse ära jätta, millega korjanduse tulu täielikult jääks ühingule. See ettepanek leiab üldist poolehoidu ja võetakse vastu ühes täiendusega, et ta maksma hakkab kõigi korjanduste kohta, mis pärast 1. jaanuari 1929 a. korraldatakse, kuna seniste korjanduste eest maks tuleb ära tasuda.

Kindlustusseltside toetus tuletõrjele.

Liidu juhatus on palunud rahaministrit seadusandlisel teel kohustada kindlustusseltse maksma tuletõrje heaks kas kinnituspreemiast ehk puhtast kasust. Rahaminister ei rahuldanud palvet (vt. „Tulet. Teated“ nr. 10—1928 a.). Koosolek palub liidu juhatus selles suunas edasi tegutseda.

171 saadikul hääleõigus.

Mandaatkomisjon teatab, et üldkoosolekust võtab osa 181 esitajat, neist 171 hääleõigusega, 3 sõnaõigusega, kuna 8 esindajal puudulikud volitused on. Koosolejate poolt tehakse ettepanek kõik saadikud hääleõiguslikkudeks tunnistada, kuid see ettepanek leiab vastuvaielust. Tähendatakse, et sel puhul võib mõni „konksu“ leida, et kogu tänast tööd tühistada. Lõpuks ühinetakse mandaatkomisjoni seisukohaga ja tunnistatakse hääleõiguslisteks 171 saadikut.

Valimised.

Et Valga koosolekul senine juhatus tagasi astus, siis tuleb juhatuse valimist teostada täies ulatuses. Valgas seati juhatuse koosseis 11-liikmeliseks, millisesse arvu kuuluksid 2 esindajat maa- seltside poolt. Nüüd tõstetakse jälle üles küsimus, kui suur peab juhatus olema. Soovitatakse 9-, 11- ja 12-liikmelist. Antsla saadik hra Kobas soovib teada, mis on kellegil saamata jäänud, et tahetakse juhatuse koosseisu suurendada? Ka mitmed teised maasaadikud vaidlevad juhatuse suurendamise vastu ja hääletamisel otsustatakse 94 häälega valida 9-liikmeline juhatus.

9 kohale seatakse üles 16 kandidaati. Pikemalt vaieldakse hra Pirkeri kandidatuuri pärast. Osa koosolejaist ei ole sellega nõus, et hra Pirker on üheks

liikmeks 9-liikmelisest kogust, vaid soovivad, et hra Pirker instruktorina ilma valimata oleks juhatuses hääleõigusline liige. Lõpuks ühinetakse järgmise ettepanekuga: liidu instruktor, kes ta ka ei oleks, kuulub juhatusse hääleõiguslise liikmena väljaspool juhatuse harilikku koosseisu. Edaspidi võetakse see parandus ka põhikirja.

Pärast tunniajalist vaielust juhatuse koosseisu asjus asutakse hääletamisele. Sedelid antakse üldse ära 155.

Sooviavaldusi riiklise toetuse jaotamises.

Juhatus valimise tagajärgede kokkuvõtmise ajal arutatakse koosolekul ülestõstetud küsimusi.

Riiklise toetuse jaotamise kohta nuri-sevad maaühingud. Eriti pahandatakse selle üle, et sel ajal, mil maaühingutele hädatarvilist toetust ei jatku, antakse ajakirjale „Tuletõrjuja, mis viimasel ajal üldse enam ilmunud pole, 150 krooni puudujäägi katteks. Toetuse määramise kaitseks tähendatakse, et ajakiri olevat väga väärtusliku sisuga, millele vastatakse, et sel puhul peaks ajakirjal lugejaid murdu ja raha ülejääk olema. Avaldatakse imestust, et toetuse määramise komisjoni liikmeks oli ka toetuse saaja ühingu abipeamees.

E. Lukashevicz, Tall. noortem. tulet. esindaja, teatab, et ühing loobub ajakirjale „Tuletõrjuja“ määratud toetusest ja annab selle edasi, kui siseministeerium lubab, Skarjatina ühingule, kellel 13. nov. raske õnnetus juhtus. Teada- anne võetakse kiiduavaldustega vastu.

Koosoleku poolt avaldakse soovi, et tulevikus riikliku toetuse jaotamine sünniks liidu juhatuse ja siseministeeriumi esindajate ühisel koosolekul.

Mandaadi teksti kohta

pole kõikjal ühtlane seisukoht, mispärast soovitatakse liidu juhatusel see „Tulet. Teadetes“ avaldada.

Kõrge lõbustusmaksu

üle kurdavad maaühingute esindajad. Lõbustusmaksukstuleb mõnel pool kuni 25 prots. piletitelt maksa. Ühingutel tuleks omavalitsuste poole pöörata, kes maksu alandavad ehk sellest üldse vabastavad.

Loteriidega raskusi.

Rüsitakse, miks ei anta ühingutele rahaliste loteriide luba. Selgub, et luba on soovitud 5 miljonilise loterii jaoks. Et

maaühinguil sarnase loterii korraldamine üle jõu käib, sellepärast ei ole neil luba antud.

„Tuletõrje Teadete“ asjus.

Hra Pirker teeb ettepaneku, et ühingu senisest suuremal arvul „Tuletõrje Teateid“ telliks, eriti tuleks kohustada igat jaoskonda ühingu vähemalt ühte eksemplari tellima. Koosolejate poolt toetatakse ettepanekut ühes lisandusega: iga tuletõrjuja peaks oma ajakirja lugema.

Valimise tagajärjed.

Vahepeal on hääle lugemine lõppenud ja see on annud järgmised andmed. Hääli on saanud A. Punga Tartust 139, C. Stokmar ja F. Vahtmeister, mõlemad Tallinnast ja ühepalju hääli — 112, A. Pirker Rakverest 110, S. Songi Võrust 97, K. Loorents Pärnust 92, E. Berggrün Tallinnast 89, G. Kemberg Tallinnast 86, Treiberg Narvast 72, kes kõik juhatusse valituks loetakse, kuna A. Grünberg Paidest, A. Timosko Tallinnast ja J. Peterson Tapalt kandidaadiks arvatakse.

Koosoleku juhataja hra Soosaar soovib valitud juhatusesse jõudu, edu ja rahulist meelt.

Hra Punga tänab juhatuset nimel koosolekut ülesnäidatud usalduse eest, sest juhatus tahab kõik jõu anda kalli kodumaa heaks.

Revisjonikomisjon valitakse endises koosseisus tagasi: H. Klaus, A. Rink, H. Männi, A. Lomp ja J. Hubel.

Koosoleku juhataja hra Soosaar tänab koosolekul valitsenud lepliku meelet eest. Vahel on olnud silmapilke, mil taevas püüdis pilve minna, kuid tänane koosolek näitab, et ei puudu üksmeel. Koosolejate poolt avaldatakse tänu hra Kollinile, kes oma asjalikkude seletustega on kaasa mõjunud koosoleku heade tagajärgede peale.

Koosolek lõpeb hümnila.

Hiljem on samas ruumis kaetud ühine lõunalaud, kus rohkesti kõnesid peetakse ja Tartu ühingu tänu avaldatakse. Kõigil oli hea meel ühise keele leidmisest tuletõrje peres.

Tulikahju Tampere teatris.

Veerandtunnilise vaheaja järele jätkati etendust.

18. sept. juhtus Tampere teatris ooperietenduse ajal tulikahju. Valvekorra tuletõrjujad koos näitlejatega sumbutasid tule enne kui kohale jõudis tuletõrje lendsalk. Umbes veerandtunnilise segaduse järele võidi etendust jätkata. Tulikahju tekkis tulba otsa asetatud valgustusaparaadi ümberminekust, kusjuures aparaadis olnud denatureeritud piiritus jooksis põrandale ja süütas näitelava sisseseade ja kulissid. Kuigi tulikahju õnnelikult lõppes, tekkis ometi osas publikus kabuhirm. Osa publikut tõusis püsti ja oli valmis lahkuma saalist, kui seisukord oleks tõsisem muutunud. Selle osa publiku nõudel ei lastud mitte näitelava tulekindlat eesriiet kohe alla, mispärast ka kabuhirmus publikul võimalus oli kustutustööd jälgida. Kui näitelava harilik eesriie alla lasti, rahunes publik.

„Palovartija“ teatab, et aasta tagasi olevat teatri juhatus palunud tuletõrjevalvet, kui tarbetut, ära jätta. Kui see palve oleks kergemeelselt rahuldatud, oleks nüüd meil tegemist olnud raske katastroofiga.

Filmi põlemine filmivabrikus.

24. sept. puhkes Berliinis „Afifa“ filmivabrikus tuli, mis kiirelt lagunes kogu katusealusel korral. Nimelt oli negatiivide kleepimise ruumis, kus 14 töölauda, õnnetus tekkinud. Tuld võttis kogu ruum ja selles olev filmide tagavara. Lühikese ajaga põles ära lagi ja seega pääsis tuli põõningukorrale. Siinkohal olgu tähendatud, et hoone projekteerimisel pikemalt oli kaalumisel küsimus, kas laed ehitada tulekindlad või ainult tuldtakistavad, ja lõpuks valiti viimane, et võimaliku tulikahju korral suits ja tekkivad gaasid kohe võimalikult kiirelt välja pääseksid. Nagu olnud tulikahju tõendas, oli see ajakohane, sest sellega muutusid tuletõrje töötingimused kergemaks. Millest tuli algas, pole kindlasti teada, kuid tööline, kelle töölaual tuli puhkes, tõendab, et ühe filmi ümberkerimisel on rulli seest korraga leek välja löönud. Kustutamiskatse ei annud tagajärgi. Asjatundjate ringkondades arvatakse, et kiirel ümberkerimisel õõrmine niipalju sooja sünnitas, et sellest jätkus filmi süütamiseks.

Inimestega õnnetusi ei juhtunud, sest tööliised ja ametnikud lahkusid täielikus rahus.

Lõpp tulesüütamisele.

Kriminaalseadustikku tuleb täiendada.

Viimasel ajal on sagedaseks nähtuseks kujunenud, et kõrgelt kindlustatud hooned kergesti tuld võtavad.

Et selle pahe vastu võidelda, oli rahaministeeriumi kinnituse, komitee istang kokku kutsutud, millest osa võtsid sise-, raha- ja kaubandusministeeriumi esinajad.

Komitee arvates on peapõhjuseks selle väärnähtuse juures varanduste kõrgemalt kindlustamine kui nende tegelik väärtus. See avatleb varanduste omanikke tulega lohakas olema ja sellest arvatavasti tekivadki süütamised.

Meie kinnitusseltside poliisitingimustes on üles seatud põhimõte, et kinnituse eesmärk seisab selles, et kinnitustarvitajale õnnetuse läbi tekkinud kahjusid tasuda varanduse kinnitussumma piirides ja ta ei tohi mingil tingimusel kasusaamise allikaks olla. Selle teesise vastu on viimasel ajal välismaa spetsiaalkirjanduses küll palju vaieldud. Arvatakse, et peaks võimalik olema varandusi kinnitada nende uues väärtuses (Neuwertversicherung) ehkki nad juba vanad on, nõnda et uuesti ülesehitamine ehk uuesti muretsemine kinnituskahjutasuga võimalik oleks. Minidakse veel kaugemalegi. Prof. Dr. Riebesell (Hamburgist) arvab, et peaks võimalik olema kinnitada varandust igas summas vaatamata tema väärtusele; sest kui inimene võib end igasuguses summas surmajuhuseks kinnitada, miks ei või siis ka maja selle „surma“ korraks tuleõnnetuse läbi kinnitada igas summas, ütleb professor.

Nende seisukohtadega ei või kuidagi ühineda, sest vanade asjade kinnitamine nende uues väärtuses ei ole tuleõnnetuste vastu kinnitamise ülesanne. Iga asi vananeb aastate jooksul ja selletõttu väheneb ta väärtus, kuid see väärtuse vähenemine ei lähe mitte kaduma, vaid muutub teiseks väärtuseks, ja läheb asja omanikule teisel kujul jälle tagasi. Masinad kuluvad ja vananevad, kuid loovad sellejuures uusi väärtusi; maja vananeb ja kõduneb, kuid kogu aeg annab tulu, täites oma ülesannet. 40-aastane maja, mille eluiga 50 aastat, ei või ilmaski tema

uues väärtuses tuleõnnetuse vastu kinnitada, sest tuleõnnetuse korral on ta juba $\frac{4}{5}$ omast väärtusest ta omanikule tagasi annud ja uue väärtuse kinnitamise korral saaks omanik tuleõnnetuse korral ülekohtuselt tasu. Välismais on sisse seatud asjade elukinnitus, milline paralleelselt tuleõnnetuste vastu kinnitusele tegutseb ja asjade uuendamiseks vastavat tasu maksab.

Kinnitamine varandusi igasuguses summas, nende väärtuse peale vaatamata, võrdub hasartmängule ja sellepärast on üldsuse huvidele kahjulik ja täiesti lubamata.

Võidakse väita, et ülearune oleks kriminaal-seadustikku karistust üles võtta varanduse kinnitamise eest tegelikust väärtusest kõrgemas summas, sest et kinnitusselts, poliisitingimuste alusel, kahju korral nii-kui-nii ilmaski rohkem ei maksa, kui tegelik kahju välja teeb, mis tuleõnnetuse läbi on juhtunud, vaatamata kinnitussumma peale. Selle seisukohaga ei või ka ühineda, kuna, esiteks ei ole sageli võimalik pärast kahju sündimist tegelikku kahjusummat kindlaks teha ja, teiseks, tekitab kinnituskahjude likvideerimisel kahjutasu summa vähendamise kinnitusseltside poolt lahkarvamisi ja kohtuprotsesse, millised väärnähtused ära langeks varanduste hindamiste korral kinnitusele võtmisel.

Tegelik elu on küllaldaselt näidanud, et varanduste kinnitamine sarnastel tingimustel, kus tuleõnnetus varanduse omanikule kasulik võib olla, varanduste hävitamisele põletamise läbi hoogu annab. Näitliku pildi sellest annavad Saksamaa statistilised andmed. 1923 a., kui Saksa mark ligi nullini langenud oli ja selletõttu varandused peaaegu kinnitamata olid, oli Hamburgis tulikahjude arv $\frac{1}{3}$ 1912 a. arvust. Baieris tuli 1923 aastal 1775 hoonete põlemist ette, 1927 a. aga 3430. Sel aastal oli kuritahtlisi süütamisi 44,4%. Preisimaal tuli 1923 a. 760 tulesüülamist, kuna 1925 a. 2147 süütamise juhust oli. Seletatav on see sellega, et inflatsioonil ajal tulikahju korral kusagilt vastavat kahjutasu saada ei olnud, veel

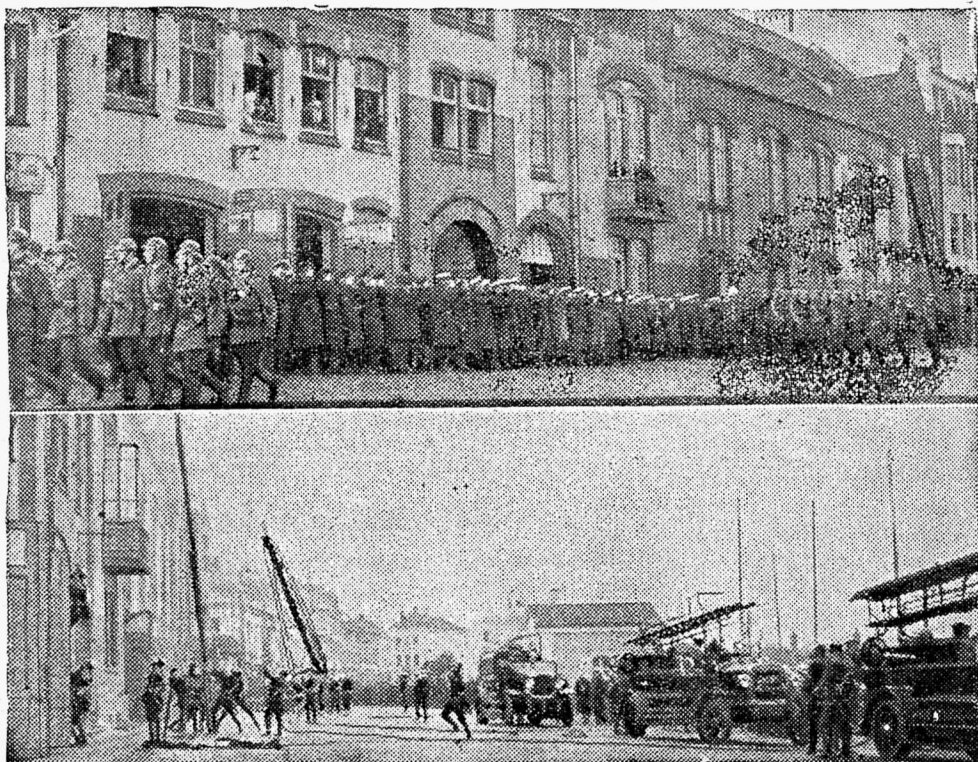
Tartu tuletõrje manööver 18. novembril.

Hästi kordaläinud manööver.

[Tuletõrjeliidu üldkoosoleku puhul Tartus 18. novembril korraldas Tartu tuletõrje üldjuht A. Punga ühise manöövri Tartu vabatahtlikule tuletõrjele ja tuletõrje lentsalgale.

enam kui 10-st joatorust tõusid veejoad kõrgusesse.

Manööver lõppes paraadmarssi külaliste — liidu üldkoosolekust osavõtjate — eest mööda. Külaliste nimel võt-

Manöövril olid esitatud kõiki liiki tuletõrjeabinõud: käsi-, auru- ja autopritsid, igat tüüpi redelid, päästeabinõud jne.

Meeskondade koostöö oli kiiduväärt ühtlane ja läbimõeldud ja selle tõttu sündisid kõik korraldustööd takistamatult.

Ülevat pilti pakkus silmapilk, mil

tis paraadi vastu ja tänas tuletõrjujaid hästi kordaläinud manöövri eest liidu esimene abiesimees A. Pirker. Külalised hüüdsid selle peale kolmekordse „elagu“

Meie pildidel silmapilk paraadmarsilt (vasakul vabat. tuletõrje päästjate jaosk., paremal linna lentsalk) ja manöövri algusest.

vähem kasu. Samane pilt oli ka meil, kui võrrelda tulikahjude arvu 1921 a., 1922 a. pärastiste aastatega.

Ülalkirjeldatud arvesse võttes, tunnistas kinnituskomitee tarvilikuks

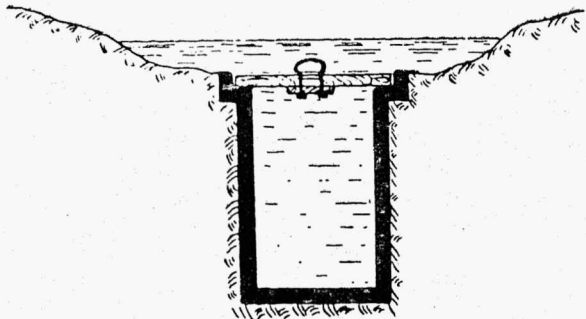
uute kriminaal-seadustikku üles võtta karistusmäärad kinnitusseltside esindajate kui ka kinnitusele andjate kohta, varanduste kinnitamise korral kõrgemalt nende tegelikust väärtusest.

Veemuretsemisest tulekustutuseks maal.

Mõned näpunäited.

Tulekustutusvee saamiseks maal ei anta üldiselt seda tähendust kui oleks soovitatav. Harilikult ollakse rahuldatud kui on muretsetud sobiv transporteeritav prits ühes voolikutega. Rahuldatud

miseks kohane paik valida, kallakud, kus neid on, tasandada, maa kõvendada, kui see on pehme. Sellejuures tuleb tähele panna tarvitada olevate voolikute pikkust, maksimaalset imemiskõrgust (kõige suurem on 8 meetrit), vahelduvat veepinda ning vajalikku veesügavust. Edasi ei tohiks unustada külmamisvõimalust jne.

Joon. 1

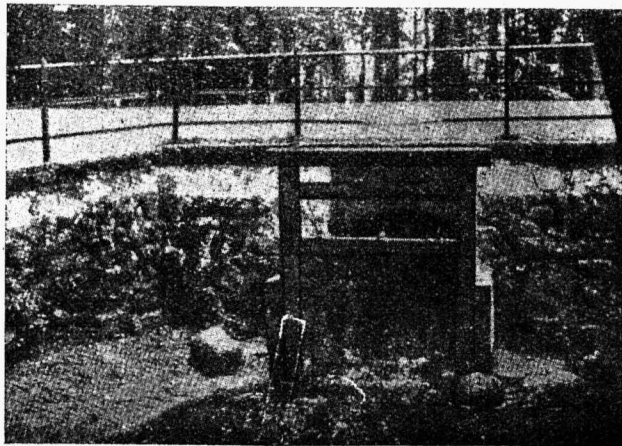
vaid sel juhtumisel kui küla keskel või läheduses on järv, tiik, allik, ojake, kraav või midagi sarnast, kuhu pritsi tulikahju korral võib asetada.

Et veesaamise võimalusi leidub on iseenesest väga hea. Kuid harilikult tahavad olud olla seesugused, et mõnesugused eelkorraldused veevõtmise kohtades peaks läbiviidama, kui tuleõnnetuse puhul tahetakse pritsi võimalikult ruttu töösse panna.

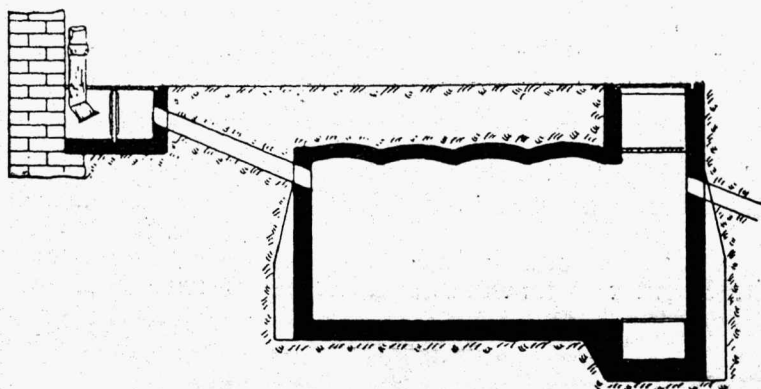
Seepärast tuleb siis veekohdadesse juurepääsu võimalused soetada: niihästi pritsi ülessead-

Kohtades, kus allikasooned või vesine maa, võib kaevada, kui maakallak selleks sobiv, veekogumisebassein 25 kantmeetri minimummahutusega. Koopta või basseini põhi tihendatakse, kus olud nõuavad ja see võimalik, savikorruga.

Pika põhjaga veekohtades, ojades ja kraavides kaevatakse põhja 15 tolli jämedune tsement-

Joon. 2.

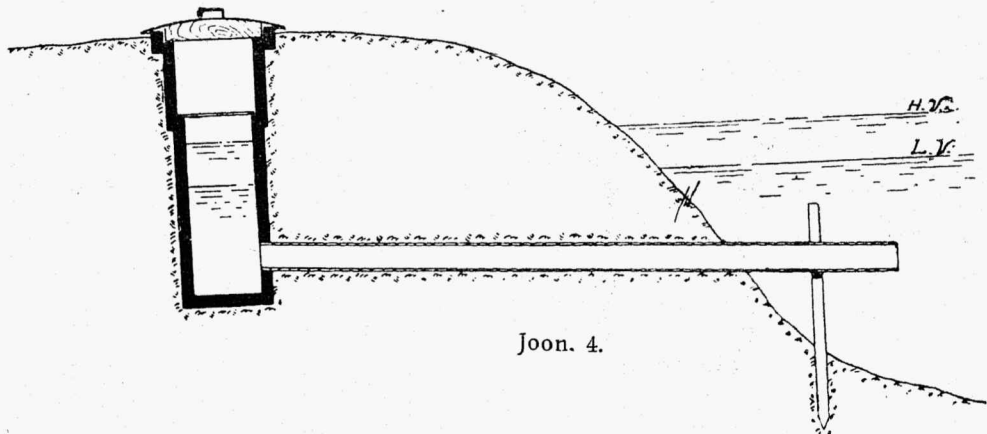
Joon. 3.

toru. Joon. 1 näitab sarnast madalasse oja põhja asetatud toru. Toru kaetakse kaanega, millel rõngas või muu sarnane käepide peal. Tuleb tarvidus veevõtmiseks, tõstetakse kaan pealt ja imevoolik asetatakse torusse.

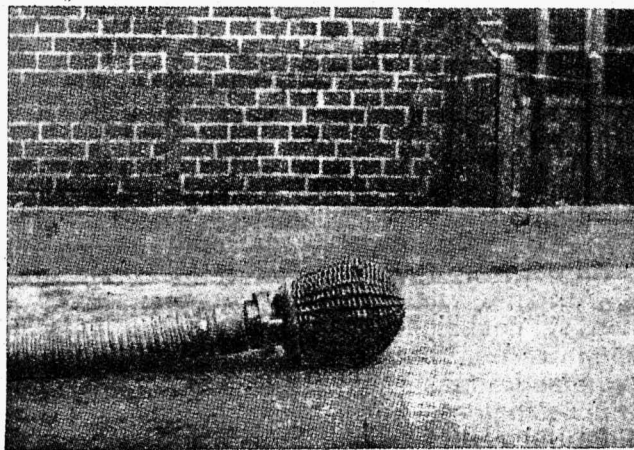
Joon. 2 näitab kuidas lihtsa paisutussisseadega võib veevõtmis-kohta muretseda maanteesilla juures.

Lõpuks kujutab pilt 5. õieti varustatud mootorpritsi imemissõela ümberpööratud korviga. Korv, mille läbimõõt on umbes 12 sm. suurem kui sõelal, hoitakse õiges asendis sõela külge kinnitatult vask vindiga. Peale selle on korvi avaus kaetud purjeriide ribaga, mis seotakse vooliku külge.

Seesugune imemissõel on praktikas

Joon. 4.

Joon. 5.

Joon. nr. 3 kujutab maalust tsementeeritud basseini vihmavee kogumiseks tulekustutuse otstarbeks.

Veekogumise sisseade, mida joon. 4. kujutab, on otstarbekohane sellepolest, et seda võib talvel külmamise eest kaitsta, asetades püsttorusse õlekoti. Õlekoti allavajumist takistab kergelt äravõetav kaas, mis asetatakse torusse servade peale. Püsttoru kaetakse puukaanega, mis pealt plekiga löödud, ning ulatab üle toru servade.

osutunud väga otstarbekohaseks, kuna seda võidakse asetada otsekohe veekogu põhja, olgu see siis liivane või mudane. Erandid võib ju teha veekohades, kus tihe veetaimestik või midagi sarnast, mis võib osalt või täielikult korvi ummistada.

„Tidskrift för landsbygdens brandväsen“ järele.

Puukonstruksioonid tööstusehitustele.

Saksa tuletõrjeasjanduse ajakirja „Feuerpolizei“ oktoobri numbris kirjutab ins. Hoyer selle küsimuse kohta järgmist.

Kuna iseäranis viimastel ennesõja-aegsetel aastatel arvamised valitsesid, et suurema hulga tööstusliste ehituste juures ainult raudkonstruksioonid või raudbetoonehitused küsimusse võiksid tulla, on seevastu sõjaaeg ning eriti pealesõjaaegsed aastad olude mõjul näidanud, et puukonstruksioon suuremaid paremusi osutab. Muidugi ollakse puuehituste käsitluse suhtes tänapäev sootuks teistel arvamistel, kui seda endiste ehitusviiside juures oldi. Need uuimad konstruksioonid näitavad raudkonstruksioonide aga ka raudbetoonehituste juures suuri tulusid — esidusi.

Vabaltkandvate puukonstruksioonide eelistamine on nimelt viimastel aegadel väga suurt edu saavutanud. Selle põhjuseks osutusid peaaesjalikult praktilised ja majanduslised kaalutlused ning tarvisminevate tooresainete, nagu raua ja betooni, eriti tsemendi, vähesus ja kallinemine. Asjaomasele tööstusele on õnnestunud uute staatika (tasakaalu) meetodite varal konstrueerida katusekujusid, mis kõike ruumikasutamise tarbeid täidavad ja iga osa kuni lubatava määraneni kasutamist võimaldavad.

Mitmekordselt avaldatud kahtlused puuehituste tulekindluse mõttes on alusetud, kuna arvurikastes vabrikutes koguni puust katuseehitusi leidub väga raske koormatusega. Puuehitusviis näitab aga suuri paremusi peaaesjalikult selle ehitusmaterjali suure odavuse ja kiire ehitamise läbiviimise juures, ning võib kindlasti ka raua ja betooni kõrval vääriliselt seista. Puukonstruksioon on ka teatud gaasidele mitte-vastuvõtlik, nii et tema mitmesuguste muude ehituste juures isegi tarvilikuks muutub.

Isegi tulekindluse mõttes omab puu ikkagi veel teenimatu umbusalduse. Ehkki tema tuldvõttev aine on, ei peitu temas siiski samu hädaohte, mis raual. Puu sütib alles väga kõrge soojuskraadi juures põlema ja pealegi väga pikkamisi, nii et tulehädahoju teadasaamisel enamasti veel küllaldaselt aega jätkub tema sumbutamiseks.

Seevastu aga kaotab raud juba mõningate soojuskraadide juures tähtsalt oma kindlust ja kandvust, misjuures piirmüürid välja rõhutatud saavad ja kogu

Mälestagem lahkunuid!

Eelmise aasta eeskujul kavatsame avaldada kuukirja 1929 a. jaanuari numbris nimekirja 1928 a. jooksul surma läbi lahkunud tuletõrje liikmetest ja palume sellepärast kõiki tuletõrje-üksusi meile saata tarvilikud teated.

Iga lahkunu kohta palume teatada ees- ja perekonnanime, vanaduse, kaua tuletõrjes tegev olnud, milliste hoolsusmärkide omanik.

Et teateid korranga avaldada, palume need meile kindlasti 10. jaanuariks 1929 a. kätte saata.

konstruksioon kergelt kokku variseb. Puu seevastu söeneb pikkamisi ja ei löö selviisil allolevaid raudlagesid läbi kui raud. Ehitustes, milledes ladus hoitakse ehk ümber töötatakse materjali ja millete kustutamise peale mõelda ei saa, tuleb jällegi puukonstruksioone eelistada, sest kui juhtub, et kustutus võimalik pole, ja ehitus lihtsalt ära põleb, siis loomulikult müürid paigalt rõhutatud ei saa. Raudkonstruksiooni juures seevastu nõuab aga kõverdatud raua kõrvaldamine pikka ja vaevalist tööd, mille tõttu ka hoone ülesehitamine väga aegavõttev võib olla. Enamasti liitub veel see pahe, et kandemüürid välja vajunud on ja uuesti ülesehitada tulevad, mis samuti palju aega nõudev. Puukonstruksioonide juures juhtub seda väga harva, nii et ehitust õige varsti peale põlemist jälle kasutada võib.

Peale selle on palju kõlblikke abinõusid puu tulekindluse kättesaamiseks. Puu sellekohase vaaba või tulekindla ainega katmisel saavutakse mõjuv kaitse tulehädahoju vastu, kuid võib ka tuld tulekindlate seintega väiksesse ruumi kitsendada. Igal pool ei ole võimalik seda kaitset läbiviia, eriti suurtes laduruumides või neile sarnastes ehitustes.

Puu tulehädahojutuse tõendusena on juba see asjaolu, et tulepolitsei vabaltkandvaid puukonstruksioone täitsa tulekindlatena võtab, samuti ka tulekindlustusseltsid puukonstruksioonide pealt suuremat preemiat kui raua ja raudbetoonehituste pealt ei võta.

Kabuhirm on tuletõrje kurjem vaenlane.

Tulikahju peahädaoht on näitelaval — Tulekaitse korraldused teatrites.

Kui Inglismaal kino põles.

Oma ajakirja viimases numbris kirjutasime õudsest tulikahjust Madriidi teatris, kus hulk inimohvreid oli ja hülunud inimesed üksteisele viga tegid. Sündmus pani kogu maailma võpatama.

Nüüd toovad ajalehed jälle teate tulikahjust kinos Inglismaal, kus 2000-line kinopublik andis külmaverelsusest eeskujuga. Nimelt teatatakse Londonist 26. oktoobril: Brefordi kinosaalet andsid eile 2000 vaatajat distsipliini ja külmaverelsuse eeskujuga. Etenduse aegu hakkas kinooperaatori ruumist paksu suitsu välja ajama ja ilmusid tulekeeled. Saalis kostsid hüüded: „Põleme, kuid ärge kaotage külmaverd!“

Siis juhtus midagi erilist. Mehed jäid kohtadele. Esimestena lahkusid põlevast saalist lapsed, siis naised. Neile järgnesid rahulikult, rüüselmata ja tõukamata mehed.

Kannatajaid ei ole. Kui tuletõrjujad ilmusid, pani rahvas neile meelevalduse toime. Tuli kustutati varsti.

Kumb juhtumine võetakse meile eeskujuks?

Madriidi tulikahju tagajärjel on kõikides riikides hakatud kontrollima teatrite tulekaitse-sisseseadeid.

Missugused abinõud on tarvitusele võetud võimalikkude õnnetuste ärahoidmiseks Berliini teatrites, sellest jutustab Berliini branddirektor järgmist:

Suurt ohvrite arvu Nowedadesi teatri põlemisel ei põhjustanud mitte puudulikud tulekaitseabinõud teatris, vaid peamiselt publiku kabuhirm, mis teatri- ja kinopõlemiste puhul kõik vastuabinõud juba algusest peale tagajärjetuks teeb. Kabuhirm on kõige kurjem vaenlane teatripõlemise puhul ning tuletõrje, olgugi kõikide tarvilikkude abinõudega varustatud, on võimetu tema vastu. Ikka jälle peab tähelepanu juhtima sellele asjaolule, et publik vahejuhtumiste puhul alalhoiaks täieliku rahu. Teatrikülastaja peab juba teatrisse astudes selgusele jõudma, kuidas hädaohu korral kõige kiiremini saalist lahkuda. Ameerikas sisaldavad teatrieeskavad täpseid

jooniseid, millel on märgitud, missugusel teel igaüks oma istekohalt kõige kiiremini teatrist välja pääseb.

Samuti peavad platside näitajad ja juhid alati oma kohale jääma. Viimase kinopõlemise puhul Montrealis, kus suur hulk lapsi surma said, oli lugu järgmine. Uksehoidja polnud katastroofi silmapilgul ukse juures. Lapsed ei pääsenud sellepärast ukse kaudu välja ja tungisid saali teise otsa, kusjuures tekkis metsik kabuhirm ja võitlus, mille tõttu hulk lapsi surnuks pigistati ja jalge alla tallati.

Tulikahju peahädaoht on lavaruumis. Selle tõttu peavad kõik dekoratsioonid võimalikult tulekindlad olema, sest nende suur pind sinna kogunud tolmuga sünnitab süttimisel nii suure tule, et raudset eesriiet küllaldaselt ruttu alla lasta ei jõuta, ning tulised gaasid vaatajateruumi tungivad. Selle tõttu peavad dekoratsioonid tulekindlalt imprägneeritud olema.

Berliinis on moodustatud eriline teatripolitsei. Iga päev saadetakse 150 tuletõrjujat Berliini teatritesse. Suuremates teatrites valvavad viis meest ühes pealikuga, väiksemates on alaliselt kohal üks tuletõrjuja. Igas teatris on raudne eesriie, mida ainsa käeliigutusega alla võib lasta, et vaatajateruumi lavast eraldada.

Tule lahtipuhkemisel teatatakse sellest eritelefoniaga tuletõrjele, langetatakse raudne eesriie ja avatakse lavasisseade kohal asuv vihmasisseade, mis kohe lavaruumi vee alla matab. Automaatselt avaneb teatava soojuskraadi juures ka õhuklapp laes, mis suuremaid leeke endasse tõmbab ja tuld ei lase laiali paiskuda. Vastasel korral arendaks tuli määratu kuumuse, mis võib läbi raudse eesriide tungida. Iga päev kontrollitakse tulikahju teatamise sisseseadeid ning peale selle on ka teatris olemas kõik sisseseaded tule kustutamiseks.

Kui ei teki kabuhirmu, ja tuletõrje rahulikult saab töötada, pole ohvrite arv kunagi nii määratu suur ning õnnetused inimestega jääks tihti täiesti tulemata.

Tuletõrje organisatsioonide juhatustele ja kõigile „Tuletõrje Teadete“ lugejaile.

Seni on kuukirja „Tuletõrje Teated“ saadetud suuremale osale tuletõrje organisatsioonidest 3 eks., nimelt esimehele ja peamehele, kuna üks eks. oli raamatukogu jaoks määratud. On soovitatav, et kõik ühingute juhatuse liikmed omale telliksid „T. T.“ ja ka iga jaoskond vähemalt 1 eks. Selle tõttu tutvuneksid kõik ühingute juhatuse liikmed ja samuti jaoskondade liikmed tuletõrje tegevusega meil ja välismaal, kuid ühtlasi looksid tiheda sideme Liidu juhatuse ja ühingute liikmete vahel.

Kui iga lugeja juure toob ainult ühe uue tellija, siis aitab ta sellega kaasa „Tuletõrje Teadete“ sisulisele parandusele.

„Tuletõrje Teadete“ tellimisi võtavad vastu peale ühingute kõik vabariigi postiasutised ilma lisamaksuta. Ühinged võivad ka nii teha, et tellivad omale teatud arvu eksemplare ja jaotavad siis soovijate vahel.

Need tellijad, kes kuukirja ühe aasta peale tellivad ja raha tellimise juures tasuvad, maksavad 1 krooni aastas, kuna poole-aasta tellimisel tuleks maksa 55 senti pool-aastas. Võlgu tellimise puhul on tellimishind 1 kr. 20 senti aastas.

Mälestusmärgi kavandite võistlus.

Narva Peetri vabatahtlik Tuletõrje Selts vajab 25 a. juubeliks mälestusmärgi ja kuulutab sellega välja märgikavandite võistluse järgmistel tingimustel:

1. Märk on metallist (soovitav oksüdeeritud hõbe) emailitud.
2. Märgi suurus mitte üle 5×5 cm.
3. Märgi kuju—soovitav ristitaoline.
4. Märgi peal: a) mingisugune tuletõrje embleem, b) arv XXV või 25, c) tähed N. P. V. T.
5. Märk kantakse külje peal ja kinnitatakse kruviga.
6. Kavand esitada väljatöötatutena ümbrikus, mis joonistaja varjunime kannab. Kavade juures on kinnine ümbrik võistlusest osavõtja õige nimega. Viimane hävitatakse auhinna mittedaamisel avamata.
7. Auhinnatud kavandid jäävad seltsi omanduseks.
8. Kavandite esitamise tähtpäev lõpeb 1. veebr. 1929.
9. Auhinnad kavandite eest on: I — 15 krooni, II — 5 krooni.
10. Auhinnamõistjaks on N. P. V. T. S. juhatus.

JUHATUS.

Harju tän. 34, telefon 12-10
Tallinna

Parimas valikus
kohver- ja kast-
grammofone
ja kuulsamaist
Inglise ja Saksa
vabrikuist
grammofon
plaate.

Ülemaalse poolehoidu ja tunnustuse on leidnud meie
nõitrodüün
raadiovastuvõtte
aparaadid.
Isehitajaile kõiksugu raadioosi.
Müük suurel ja väikesel arvul.

Kohale jõudnud Eesti ülesvõtted: fokstrott „Hõissa poisid“ ja teised.

RADION, Harju tän. 34, telefon 12-10.

Rahulik meel on edu kindlustaja.

(Kõrvaltvaataja muljeid liidu üldkoosolekult).

Mööda on teatud pinevusega oodatud liidu üldkoosolek Valgas poolelijäänud töö jätkamiseks ja lõpetamiseks. Mööda on koosolek, mis kõigi ootuste vastu möödus rahulikult ja ühemeelses töös ja andis hea tunnistuse meie tule-
tõrjerepordis valitsevast distsipliinist, enesevalitsemisest. Koosoleku käik ja valitsemise meeleolu näitas, et kõik senised katsed liidule vastasrinda luua, vaenu külvata liidu kui sarnase ja tema liikmete vahel on olnud vaid kohaliku iseloomuga nähtused ja avaldused, mis pole suutnud mujalt toetust leida. Samuti jäi vastukõlata püüde ka liitu tuua linna-
ja maa vahelkordade teravat lahutamist. Et ka see püüde kunstlikult üles oli puhutud, tõendab iseloomustavalt ühe maaühingu saadiku esinemine. See saadik pööras koosolejate poole küsimusega: öeldagu mil moel ei ole liit rahuldanud maaühinguid; kui see küsimus selge, siis suurendame juhatuse koosseisu 2 liikme võrd, kelleks valime maaühingute esindajad. Kuigi see küsimus arusaadav ja vastamine lihtne oli, jäi ometi vastus saamata. Ja juhatuse koosseis jäi 9-liikmeliseks.

Suur on vastolu Valga ja Tartu koosolekute käigus. Milles see vastolu tingitud, selle juurdlemine pole käesolevate ridade ülesanne ja seda pole ka võimalik silmapilgul öelda. Tartus olejad tõendasid; et juba Tartu õhkkond on sarnane, mis rahustab. Võib olla, et see ka nii on, kuid samuti peab arva-
ma, et oli ka teisi asjaolusid. Kuid koosolek täitis Tartu tule-
tõrje peamehe h-ra Punga poolt avaldatud lootuse: koosolekul valitsegu sama sõbralik vaim, nagu see aastate jooksul samas saalis on valitsemise. Ka võib arvata, et täitmist leidis õnnetu Valga koosoleku lõpul olnud koosviibimisel h-ra Pirkeri poolt avaldatud soov. Nimelt ütles h-ra Pirker: „tuletõrjujad oskavad väga hästi tuld kustutada, töötades külmavereliselt, kuid tuld sumbutada eneses, see on: valitseda oma ägeduse üle, ei suutnud kõik, nagu see koosolekul selgus.“ Soovitas ka ses mõttes ennast harjutada, et uuesti kokku tulles võiks asjalikult ja ilma ärevuseta oma Liidu, oma pere asju arutada.

Hea aluse koosoleku rahuliseks tööks andis kindlasti Tartu tule-
tõrje oma hästi õnnestunud manöövriga, mis näitas tagajärgi sel puhul, kui üksteist mõistetakse ja üksmeelselt töötatakse. Peamees h-ra Punga lubas küll „üks väike manööver“ teha, kuid lõpuks kujunes see mõjuvaks ja suurejooneliseks Tartu tule-
tõrje osavuse ja distsipliini peegeldajaks, mida alla kriipsutas ka liidu abiesimees h-ra Pirker pärast paraadi vastuvõtmist peetud kõnes ja mida omalt poolt võimsalt kinnitas külaliste poolt Tartu tule-
tõrjele öeldud kolmekordne „elagu“.

Koosoleku käik leiab üksikasjalist käsitamist erikirjelduses teisel kohal. Läbirääkimised päevakorra üksikute küsimuste puhul olid lühikesed ja asjalikud. Kuigi kord läbirääkimised väga elavaks muutusid — riiklike toetusraha jaotamise küsimuse puhul — ja üksikute saadikute poolt põhjendatud nurnat avaldati, ei astunud ometi „piirist“ üle.

Kuigi päevakorra tulipunktiks olid valimised — tõelikult oligi see punkt erakorralise koosoleku kokkukutsumise põhjuseks —, läksid nad ometi üksmeelses ja kõik võisid rahuldatult koosolekult lahkuda: enamuse põhjendatud soovid on täidetud ja kellegil pole põhjust enam näpuga liidu peale näidata.

Lõpuks peab tähendama, et omajagu rahustavalt mõjusid nii välisrevisjoni akti ettelugemine kui ka koosolekule läkitatud siseministri esindaja h-ra Kollini seletused. H-ra Kollinile avaldas koosolek tõsist tänu. A. K

Leningradi tule- tõrje 125 a. juubel.

16. novembril pühitses Leningradi tule-
tõrje 125 a. juubelit. Sel puhul korraldati 18. nov. kõikide tule-
tõrjeüksuste paraad. Kahele tule-
tõrjajale anti kaua-
aegse teenistuse eest tule-
tõrjes „töökangelase“ tiitel ja kuld rinnamärk.

17. nov. avati tule-
tõrjenäitus, mis annab pildi Leningradi tule-
tõrje arengemisest ja kasvamisest.

Vana tuletõrjuja.

T. Braks.

Just siis, kui maailmasõda, see ennenägemata suur tulikahju leegile löi, oli vana Kadak sunnitud tuletõrje kohustest loobuma. Vanaduse pärast.

Kadak mäletab väga hästi oma viimast esinemist tuletõrje seltsi üldmännöövriil. Oli ilus päikseküllane ilm, rahvast palju. Ronijad ruttasid nõorreidelid kaudu pritsimaja torni. Saabus Kadaka kord ja ega tema tahtnud nooremaist maha jääda. Kohendas kiivrihima lõua all ja astus redelile.

„Ega sul, vana Kadak, tarvitseks ronida,“ ütles pealik. Kus Kadak nüüd sellega! Inimesed vahivad ümber, kas peab tema üksi alla jääma, kui teised kiiresti kribivad ülesse ja hüppavad kiivrite välगतades torniluugist sisse. Ei muud kui — ülesse!

Agas keset torni kippus Kadaka jõud raugema. Kummaline lugu: enne oli ta ülesroninud kätte varal. Oli rohmanud ikka kaks astet korraga. Keha ja jalad need tulid tagant järele nagu tuules. Nüüd aga jalus nagu tina. Kirves hakkab redelisse. Pritsimaja laudsein on päiksesilmas kuumunud nagu pruun plaat; palavus õhkub Kadakale vastu silmi, paneb ta hingeldama. Kui saaks ikka kuidagi ülesse... Kas pole häbiasi, kui ronija jääb poole redeli peale toppama, ehk mis veel hullem, hakkab äkki alla laskuma...

Kadak võttis kõik jõu kokku. Tema ronimine arenes visalt, nagu oleks tal turjal raske koorem. Suu hingeldades avali, higipisarad hallis habemetükkas, nii ronis ta üle luugi ääre ja laskus jõuetult presendihunikule.

Jah, see oli Kadaka viimane ronimine tuletõrjuja mundris. Ta oli sunnitud ise endale andma vanadustunnistuse. Kiiver, mida ta kolmkümmendviis aastat aega kandnud, kiiver, millel mitmedki mõlgid rääkisid tukkide langusest ja hädaohtlikest juhtumest tulekaitse tööl, vahetati seltsi korrapidaja valgevärvliga mütsi vastu, Kadak oli nüüd vana tuletõrjuja.

Tal oli pisike toake, aga toakese aken oli õnneks nii, et paistis kätte pritsimaja torn ja pritsikuuri värvigi. Kadak nägi

sageli, kuidas tema endised seltsimehed tornitipus või automaatredelil kiivredid välgutasi. Tuleõnnetuste puhul nägi ta autopritsi väljumist kuurist, aurupritsid järel, tugevad hobused ees. Oh see vana linalakk, milliseid sõitusid küll Kadak on temaga teinud! Kui polnud veel autopritsi, oli linalakk kõrviga kiiremad traavlid pritse ja redeleid õnnetuskohale vedamas. Aja kestes kadus kõrv ja mõni teinegi hobune, aga linalakk jäi. Ta täidab praegugi oma kohuseid, aga Kadak on vana...

Mõnikord kui Kadakal tervis parem, võttis ta kepi kätte ja läks pritsimaja juure. Jälgis teiste harjutusi, kuulas orkestri mängu. Õhtu saabudes ruttas jällegi oma toakesse, milles veetis igavaid päevi ja veel igavamaid öid.

Üle uulitsa Kadaka toakese vastaspoolel oli roheline maja pööningu kambri. Ses pööningukambri elas lesknaine oma väikese pojaga, kelle nimi Hugo. Tollest poisikesest saabus Kadakale hea sõber ja seltsiline.

Nad olid tutvunenud akna kaudu. Kadak vaatas, kuidas Hugo üksi kodus olles aknast vaatas uulitsale, kusjuures poisikese pilk peatas ka Kadaka näol. Kadak noogutas peaga ja Hugo naeratas. Siis hakkasid nad üksteisele märku andma kätega. Kadak näitas raamatule ja küsitles, kas poiss loeb. Hugo sai kohe aru ja tõi akna juure pildiraamatu.

Kui Hugo ema õhtul töölt koju tuli, pääsis poisike vabadesse. Nüüd võis ta oma seltsilist külastada. Kadak pani oma valgevärvliga mütsi poisile pähe, vöögi kinnitas kirvega talle vööle.

„Sinust peab tubli pritsimees saama,“ ütles Kadak. „Ma õpetan sulle marssimise ja riviõppuse selgeks. Rind ette! Pea püsti! Vaat nii! Tuleb alata vasema jalaga. Üks... kaks! Üks... kaks!“

Pärast riviõppust jutustas Kadak väikesele külalisele pikki ja huvitavaid lugusid oma kauaaegsest tuletõrje tegevusest. Kirjeldas kohutavaid tuleõnnetusi ja tõi näiteid üksikute tuletõrjijate vaprust. Väike Hugo kuulas särasilmi. Tunnid möödusid. Juba ilmus Hugo ema aknale ja viipas poega käega. Tuli täna-

seks lahkuda, et järgneval päeval uuesti juttu puhuda.

„Küll on kummaline: meil on mõlemal valged pead?“ ütles kord Hugo ja Kadak vastas. „Sul, hea laps, on peas noorushõbe, mul vanaduslumi.“

Ta tõstis poisi põlvele ja silitas isaliku hellusega ta lumivalget pead. Jah, see pisike poiss osutus ainsaks rõõmuks Kadakale ta üksildases elus. Kui poleks teda, kuidas mööduksid siis küll pikad päevad?

Sügis tõi süngeid ilmu, sügis tõi ärevust ja sõjahirmu. Ja lumekale polnud lasknud veel maapinnale, kui vaenlane juba lähenes. Algas vabadussõda.

See oli õudne ja pime öö kui vaenlane linna pommitama hakkas. Inimesed pugesisid surmahirmus keldrisse ja kindlamaisse hoonetesse. Juba tõusid siinseal tulesambad: majad põlesid . . .

Vana Kadak ootas asjata autopritsi möödasõitu. Ei olnud ka aurupritside pörintat. Mis see ometi on? Miks ei rutta tuletõrjujad õnnetuskohale?

Ta riietas ruttu ja läks naabrimajja, kus teadis elavat tulekaitsemehi. Leidis neid keldrikorralt. Tulgu aga nad kohe prisimajja.

„Mida sa siin veel kustutada jõuad, kui terve linn tulemeri,“ ütlevad mehed! Kadak aga oma kutsumises kategooriline: või olgu pool maailma tulemeri, pritsimees peab platsis olema! . . . ütleb ta. Ja ega meestel aita midagi. Ruttavad pritsimajja. Juba turtsatab auto ja tormab kuurist välja. Aga kuidas saab aurupritsiga? Kus on valvemeeskond? Kus sa mehi võtad: kes surnud, kes põgenenud. Rumalad inimesed, ärge jännake enam pritsidega! Kas te ei näe, kuidas pomm langeb pommi järele? Kuidas tuli hävitab elamuid ja surmavikat niidab . . .

Kadak ei lase end segada. Üks kaks kolm on ta tallis. Vana linalakk hirnatab nagu tervituseks. Ah kui kergelt ta ise juba end pritsi ette keerab. Saabub veel tuletõrjujaid, kes julgust saanud vana Kadaka agarusest.

„Nüüd, linalakk, näitame, mis võime!“ hüütatab Kadak ohje haarates. Ja müri- nal kihutab pritsivanker tulekumast punaseks värvitud uulitsail, valgepeaga vanamees pukis. Linalakk rahmab oma

kaaslast hammastega kaelast, teda kiiremale jooksule tõmmates. Ise traavib, lakk lehvimas.

Pandimäe uulitsal suudeti tulele panna piir. Nüüd sõideti edasi Valgeaia platsile, kus praegu kahekordse puumaja katusel tuli välja löi Pommitamine harveneb. Elanikud koonduvad võitlusesse tule vastu. Juba on kõik pritsid väljatoodud ja need pannakse tegevusse.

Äkki hüüded; „Põllu uulitsal põleb!“

Kadak võpatab. Seal ju ka tema korter. Ja Hugo! Heldene aeg, kui poiss üksi kodus . . . Ja samal hetkel meelistas Kadakale, et Hugo ema oli täna tööasjus linnast välja sõitnud ja pidi tagasi tulema öise rongiga. Kas nüüd üldse enam rongid liiguvad?

Kadak kihutab Põllu uulitsale ja kohalejõudes ehmub: Roheline maja põleb . . . Katus löömab nagu tõrvasse kastetud paber, siin-seal purskav sädemete vihm: laed langevad sisse.

„Vaadake, vaadake, pööningu-kambri on keegi tules! . . . hüütakse: „Inimese valge nägu on klaasi taga.“

Küllap Kadak seda nägu tunneb. „Redel ülesse!“ kisendab ta ja jookseb ise ringi nagu meeletu.

„Ei aita enam,“ ütlevad mehed, „teda on võimata päästa: pööningukamber langeb praegu kokku. Peahoonel kukuvad sarikad sisse juba.“

„Redel üles, ütlen mina!“ käib Kadak peale ja minuti pärast ronib ta nooremehe väledusega kambrikese akna suunas, kus kuumus juba purustab klaase.

„Kaitseriie laotage kohe alla! . . .“ hüüab ta alla. Siis kaob põlevasse kambriksse, kus Hugo juba lämbumas. Kadak haarab poisikese sülle ja tahab aknast välja ronida, sest ukse kohal pole muud kui punane tuli, äkki ragin ja mingi palk langeb sädemeid pildudes alla. Kadak ulatab üle akna alla vaatama, aga edasi ta enam ei saa: põlev palk pressib ta jalad ikka kõvemiini põrandale.

„Hüppa alla, Hugoke! Hüppa alla . . . Riie on all . . . Ära karda midagi . . .“

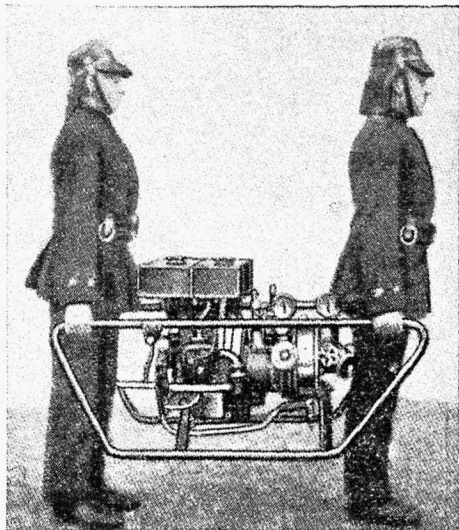
„Ja sina? Kuhu jääd sina, hea onu? . . . küsitleb poisike.

„Ma tulen järele . . . Ruttu! Jalad ettepoole . . . Nüüd . . .“

Lapse pehme käeke vabaneb vana-

Evaldi väike mootorprits

„Viktorija“

Mida peate peamiselt tähele paneme, kui pritsi ostate?

- 1) Prits peab kaua aega töövõimeline olema, seega — valmistatud kõige paremast materjalist. Pump peab olema pronksist, jahutusvee- ja külteainenõu valgest vasest jne.
- 2) Ta peab kärenda külma ja suure kuumusega alati ühtlaselt, laitmatult töötama.
- 3) Ta peab ruttu ja rohkesti vett andma, et tuld kohe kustutada.
- 4) Ta peab olema lihtsalt konstrueeritud, et igaüks temaga ümberkäimise kergelt võiks ära õppida.

Kõik need omadused leiata „Viktorija“ pritsis koostatud, kusjuures „hind on võistluseta odav — 2100 krooni, Tule-
tõrjeliidu liikmeile 2000 krooni.

Nõudke katalooge! Ostjaile demonstreeritakse pritsi heameelega, et nad veenduda võiksid, et ükski võistlev prits teda ei ületa.

Kirjade aadress: Paul Schiffer — Kopli. Tel.: Kopli nr. 5.

mehe karedast peost, siis langeb läbi suitsu valge kogu alla ja jääb helendava täpina keset halli kaitseriiet. Vana Kadak õiendab vaadata ja naeratab, nagu polekski tal valu; poisike on terve ja püstitub.

„Rutta, vanamees, rutta!“ kisendatakse alt „Maja langeb praegu kokku!“ Aga kuidas see vana Kadak ruttab kui tal pool keha põleva palgi all ja jõud lõpulikult otsas.

Keegi noormees katsub redelil läheneda, veejuga juhitakse otse aknasse, aga hilja: õudse raginaga langevad sarikad, majast on jäänud vaid põlevad seinad, mis samuti kipuvad kokku varisema.

Vana Kadak põles tuhaks. Temast ei leitud mitte midagi. Nii pole tal hauda ega kalmuküngast linna surnuaial. Seltsimaja saalis aga on Kadaka pilt asetatud aukohale.

„See on vana tuletõrjuja, kes jättis oma elu võitluses tule vastu ja täites suurimat kodaniku kohustust — päästes inimelu“, räägitakse rändurile kes juhtub siin peatuma.

Hugo on nüüd tugev noormees ja paremaid mehi ronijatekomandos. Ta juuksed on nüüd tumenenud, aga mälestus ühest vanast hõbepeast on tema rinnas alati elav.

Lõpuks võiks ehk veel tähendada, et ka vana linalakk linna pommitamist üle ei elanud. Üks granaat oli langenud talli ja teinud hirmsa hävitustöö.

„Tuletõrje Teadete“

varemalt ilmunud numbreid, peale nr. 30., on veel saada Liidu laost hinnaga 10 senti eks.

Liidu laos on saadaval :

K. ROSENBAUERI

väiksem mootorprits 12 hob.-jõulise mootoriga.
Kaalub 100 klgr. (6 pd.) Hind 2000 kr.

Suurem mootorprits 16 hob.-jõulise mootoriga.
Kaalub 130 klgr. (umb. 8 pd.) H. 2900 kr.

ja

„VIKTORIA“, „REKORD“,
MEYER-HAGEN ja MAGIRUSE
mootorpritsid.

Töötamise jõud on kõigil peaaegu ühtlane, ainult Rosenbaueri ja „Viktoria“ pritsid on kaalult kergemad ja hinnalt odavamad. Teised on raskemad ja kallimad umbes 500 — 600 krooni tüki pealt.

Näha võib kõiki neid pritse Liidu laos
Tallinnas, Pikk tän. 43.
Telefon 5-79.

Hinnakiri

Üleriiklise tuletõrjeliidu laos olevate tuletõrjeabinõude kohta.

Lao asukoht: Tallinnas, Pikk t. 43. Telefoni nr. 5-79.

N I M E T U S	Hind kr.	N I M E T U S	Hind kr.
Adjutandi-paelad, suured . . . tk.	11.—	Signaal-pasunad, suured . . . tk.	5.25
Faklid, petroleumi, vasest . . . "	5.50	" " mitmes suuruses	1.50
Haakredel . . . " . . . "	53.—	" " 180mm. 2 hääli . . . "	4.25
Hüdropult vasest . . . " . . . "	25. ja 33.—	Tulekahju teatamiskoha sildid . . . "	1.50
mitmes suuruses . . . "	18.—60.—	Turva pits Nr. 4 (hüdropult) plek . . . "	38.—
Isoleer-tangid . . . " . . . "	2.50	Tärnid, pagunid, suured, kullat. . . "	—50
Karabiiner suur . . . " . . . "	4.25	" " väikesed, hõbet. . . "	—35
keskmise . . . " . . . "	2.50 ja 3.75	" " jaoskonna I, V, R. W. . . "	—28
väike . . . " . . . "	—90	Auto-märgid . . . " . . . "	—60
Kargupriit . . . " . . . "	60.—	Tõrvikud . . . " . . . "	—85
Kiivrid meeskonnale . . . " . . . "	8.50, 10, 13.	Veetorujuhe 2" vindiga ehk Storz . . . "	15.—20.—
ronijatele . . . " . . . "	12.—	" 2 1/2 Storz . . . "	20.—
üleimatele . . . " . . . "	17.—	Voolikud-spiraal 1 1/2 " . . . meeter	6.50
peamehele . . . " . . . "	18.—	" " 1 3/4 . . . " . . . "	7.50
Kiivri entleem . . . " . . . "	2.—	" " 2 . . . " . . . "	8.—
rosset . . . " . . . "	50	" " 2 1/4 . . . " . . . "	9.—
Kirves, paraadi . . . " . . . "	20.—25.—	" " 2 1/2 . . . " . . . "	12.—
töömehe, varreta . . . " . . . "	3.50	" " 3 . . . " . . . "	15.—
" " varrega ja vask- . . . "	8.—10.—	" " 3 1/2 . . . " . . . "	18.—
rõngaga . . . " . . . "	8.—10.—	" väljaviske . . . " . . . "	
Kirve-tupp nabast . . . " . . . "	2.25	" 1 1/4 tolli . . . " . . . "	1.35
vask . . . " . . . "	4.—	" 1 1/2 " . . . " . . . "	1.60
Kukla-kaitsed . . . " . . . "	2.50	" 1 3/4 " . . . " . . . "	1.75
Kummirõngad 2" . . . " . . . "	—20	" 2" " kuni 12 atm. . . "	1.90
" 2 1/2 . . . " . . . "	—25	" 2" " 25 atm. . . "	2.10
" 3" . . . " . . . "	—35	" 2 1/4 " 12 " . . . "	2.40
Käesidemed juhatusel liikmetele . . . "	20.—22.—	" 2 1/2 " 12 " . . . "	2.50
Lipuvarda kullatud otsad . . . "	20.—25.—	" 2 3/4 " kuni 25 atm. . . "	2.75
Mandri-nööbid suured — kullatud . . . "	—10	" 3" " 12 " . . . "	3.00
" — kuldamata . . . "	—8	Vooliku parand. nööbid, vasest tk. . . "	—30
" väiksed — kullatud . . . "	—8	" " riie meeter . . . "	1.50
Rinnamärgid väiksed, kuld ja hõbe . . . "	—75	" lappimise klambrid 1 1/2" tk. . . "	—90
Lõhu-märgid, hõbetatud . . . "		" " 1 3/4 " . . . "	1.—
juhatusel liikmetele . . . "	1.50	" " 2" " . . . "	1.10
bronks, lihtliikmetele . . . "	1.50	" " 2 1/2" . . . "	1.25
Teenistus-märgid, kõik aastad . . . "	1.50	Vööd meeskonnale . . . tk. . . "	4.25
Hoolsus-märgid, I klassi rist) . . . "	5.50	" " voodriga . . . tk. . . "	6.—
II hõbe . . . " . . . "	3.50	" " voodri ja rõngaga . . . tk. . . "	10.—
III . . . " . . . "	2.50	Vöö-riie . . . meeter . . . "	1.50
Medal, hõbe . . . " . . . "	2.50	Vöö-rõngad vask . . . tk. . . "	4.—
kuld . . . " . . . "	2.75	Ambrid-puldant . . . " . . . "	3.25
Muusi-märgid, kullatud . . . "	—40	Ühendajad vindiga 1 1/2 . . . "	7.50
Nööbid ronijatele . . . " . . . "	8.50	" " 1 3/4 . . . "	7.75
Näartedel 8 kullat . . . " . . . "	55.—	" " 2" . . . "	8.—
Pootshaarid . . . " . . . "	2.40	" " 2" Storz . . . "	8.—
Redelid 3-järgulised . . . " . . . "	650, 180.—	" " 2 1/2 . . . "	15.—
		" " 3" . . . "	19.—

Osu juures tuleb ettenäidata seltsi poolt väljaantud võllus, sest laosi võõrastele ei müüda.